

Népdaléneklés – hogyan?

„Szamárvezető” népdalénekeseknek, felkészítőiknek, szüleiknek - énekléshez, verseny előtt felkészüléshez

Népdalt éneklünk, hogy megőrizzük hagyományainkat, az éneklésen keresztül kapcsolatba kerülünk másokkal, kultúránkkal, annak több-ezer éves gyökereivel; felelevenítsük múltunkat, és kifejezzük érzéseinket – hogy segítségével megtaláljuk a helyünket a világban.

Hallgassunk sok „eredeti felvételt” (régie népdalgyűjtéseket), népdalénekeseket: Sebestyén Márta, Berecz András, Fábíán Éva, Szvorák Kati, Szalóki Ági, Herczku Ágnes, Agócs Gergely, Csizmadia Anna, stb. Sok jó énekest hallhattunk a Fölszállott a pávában (Duna tv), és szép felvételek találhatóak a Youtube videomegosztón is.

„Csak tiszta forrásból!” Ma már könnyen hozzáférhetőek a hiteles források. A Publikált Zenei Felvételek összegyűjtve megtalálhatóak a ZTI Internetes honlapján: <http://db.zti.hu/24ora/dalok.asp>

Nagyon nagy segítség Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola sorozata, amely a kották mellett hangzó-anyagot is tartalmaz, ezzel is segítve a stílusos éneklés tanulását: <http://www.borokas.hu/nepdalok/enek.html>

Válasszunk megfelelő dalt: ügyelve az énekes korosztályára, nemére (lányok ne énekeljenek katonanótákat, a fiúk ne daloljanak karikázó dallamokat), hangterjedelmére és technikai tudására. Részesítsük előnyben szülőföldünk, lakhelyünk dallamanyagát – a helyi dallamok megkönnyítik az azonosulást, és feladatunk is az ápolásuk.

„Legyen a zene mindenkié!” A népdal közösségi műfaj, de megszólalása mindig egyedi: alkalmazkodik a pillanathoz, az énekeshez és a hallgatósághoz. A felvételeken hallható dallamok egyediek: az énekes adottságait, pillanatnyi érzelmeit is magukon hordozzák. Ragaszkodjunk a hitelességhez: ügyeljünk a stílusosságra, de vigyük bele az egyéniségünket. Válasszunk megfelelő hangmagasságot, hanghordozást.

A kotta csak segítség, az énekesek finomságai, a stílus gyakran le sem jegyezhetőek. A dallamok ritmusa a szöveghez igazodik, a különböző versszakokban megváltozhat a dallam ritmusa, néha még a dallam is. A tájszólás fontos jellemzője, színe dallamainknak, ha lehet őrizzük meg a különleges hangzókat, a megszokottól eltérő hangsúlyozást.

A beéneklés célja, hogy az énekléshez használt izmokat bemelegítsük, összehangoljuk a szükséges műveleteket, előkészüljünk, összpontosítsunk - olyan, mint a sportolóknál a bemelegítés.

- kezdjünk egyszerű mozgással, légzőgyakorlattal,
- legyen egyszerű, ne legyen megerőltető,
- rövidebb, kis mozgásúaktól haladjunk a hosszabb, bonyolultabb dallamocskák felé,
- alkalmazkodjon az énekelni kívánt stílushoz.

A hangképzés a hang megszólaltatásának módja. A népdalokat természetes hangú, képzetlen énekesek szólaltatják meg, a lehető legegyszerűbb módon, előadásuk néha jobban hasonlít egy érzelmes szövegmondásra. A hang ne legyen mesterkéltné, erőltetett, álljon közel beszédhangunkhoz, nem baj, ha „szőrös”, nem fényes, de legyen átható, és kifejező.

A népdalénekeseket gyakran hamisnak véljük, azért, mert az utóbbi évszázadokban elterjedt temperált skálák helyett különböző hangrendszereket használtak, ha sokat hallgatjuk, ezekre is rá lehet érezni.

Az énekest a gyakorlás viszi előre, segítheti a sikeres előadást, ha már tanulás közben felkészítjük, tudatosítjuk benne azokat a pontokat, amik előadás közben is biztonságot nyújtanak neki:

- a kezdőhang rögzítése,
- figyelem a testtartásra,
- felkészülés a hallgatósággal való kapcsolatra.

„Tartalomhoz a forma...” A népdaléneklés az utóbbi évszázadokban a parasztság, a falusi egyszerű emberek „művészete” volt, ruházatunk kiválasztásánál ezt vegyük figyelembe. Énekelhetünk népviseletben (lehetőleg a dalainknak megfelelő tájegységből választva), vagy egyszerű, stilizált, de mérsékelten ünnepélyes öltözetben is.